

ZARZĄDZENIE

Dnia 21 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk

W związku z pismem A.B. z dnia 10 stycznia 2025 r. (wpływ do Sądu Najwyższego w dniu 15 stycznia 2025 r.) określonym przez autora jako wniosek o wznowienie, na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 31 sierpnia 2020 r., sygn. akt II AKa 394/19, utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 19 czerwca 2019 r., sygn. akt V K 1/14, a więc zawierającym sygnalizację (art. 9 § 2 k.p.k.) wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej

nie stwierdzam podstaw do wszczęcia przez Sąd Najwyższy z urzędu postępowania o wznowienie postępowania w powołanej wyżej sprawie zakończonej wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie (art. 542 § 3 k.p.k.).

UZASADNIENIE

W realiach niniejszej sprawy brak jest podstaw do podjęcia przez Sąd Najwyższy czynności skutkujących wznowieniem z urzędu postępowania zakończonego powołanym na wstępie wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie.

Z pisma skazanego A.B. wniesionego do Sądu Najwyższego wynika, że bezwzględnej przyczyny odwoławczej w toku postępowania przed Sądem drugiej instancji, upatruje on w fakcie udziału w składzie orzekającym tego Sądu sędziego X. Y. delegowanej z Sądu Okręgowego do Sądu Apelacyjnego.

Dokonana analiza akt wskazanej wyżej sprawy pod kątem sygnalizowanego uchybienia mającego postać bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., wystąpienia takiego uchybienia nie potwierdziła.

Skazany w swoim „wniosku” odwołuje się do się do orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu (ETPCz) bliżej tego orzecznictwa nie precyzując. Można jedynie domniemywać, że chodzi o te judykaty, w których w szczególności ETPCz rozstrzygnął o braku spełnienia przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną w trybie przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3 – dalej w tekście ustawa o KRS z 2017 r.) standardów niezależności od władzy ustawodawczej i wykonawczej, a których konsekwencją stało się uznawanie przez sądy krajowe, w tym w szczególności przez Sąd Najwyższy, wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., związanej z udziałem w składach orzekających sądów powszechnych osób powołanych na urząd sędziego z udziałem tego niekonstytucyjnego organu, sprzecznego z art. 187 ust. 1 Konstytucji RP. Wskazuje również skarżący na treść uchwały połączonych Izby Sądu Najwyższego: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/2020 (OSNK z 2020 r. z. 2, poz. 7), w której – w pkt 2 Sąd Najwyższy uznał, że „nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność w składzie sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3), jeżeli wadliwość procesu powołania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (KPP) oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (EKPC)”.

Prawdą jest, że sędzia X. Y. powołana została na urząd sędziego Sądu Apelacyjnego w Warszawie postanowieniem Prezydenta RP z dnia [...] 2020 r. Nr. 1130.[...].2020 (M. P. z 2021 r., poz. [...]), na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa zawarty w uchwale KRS Nr [...] z dnia [...] 2019 r., a nominację odebrała w dniu 18 grudnia 2020 r.

Rzecz wszelako w tym, że uczestnicząc w składzie orzekającym Sądu drugiej instancji, który w dniu 31 sierpnia 2020 r. wydał wyrok w sprawie o sygn. akt II AKa 394/19 dotyczącej A.B., orzekała jako sędzia Sądu Okręgowego w Warszawie delegowany do Sądu Apelacyjnego w Warszawie.

W takiej sytuacji ocenę spełnienia przez sędziego standardu niezawisłości i bezstronności dokonywać należy z uwzględnieniem wykładni przepisów traktatowych przeprowadzonej w wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) z dnia 16 listopada 2021 r., w połączonych sprawach od C-748/19 do C-754/19. W orzeczeniu tym TSUE stwierdził, że „art. 19 ust. 1 akapit drugi Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TUE) odczytywany w świetle art. 2 TUE oraz art. 6 ust. 1 i 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/343 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie wzmocnienia niektórych aspektów domniemania niewinności i prawa do obecności na rozprawie w postępowaniu karnym należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie przepisom krajowym, zgodnie z którymi minister sprawiedliwości państwa członkowskiego może, na podstawie kryteriów, które nie zostały podane do publicznej wiadomości, z jednej strony delegować sędziego do sądu karnego wyższej instancji na czas określony albo na czas nieokreślony, zaś z drugiej strony w każdym czasie, na podstawie decyzji, która nie zawiera uzasadnienia, odwołać sędziego z tego delegowania, niezależnie od tego, czy nastąpiło to na czas określony, czy na czas nieokreślony”.

Sąd Najwyższy w tym składzie pogląd TSUE w całej rozciągłości akceptuje, podobnie jak fakt związania sądu krajowego wykładnią przepisów traktatowych dokonaną przez ten Trybunał.

Kwestia obowiązującego w Polsce systemu delegacji sędziów, w związku ze wskazanym wyżej wyrokiem Trybunału, była już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego.

Zarówno z orzeczeń Sądu Najwyższego, jak i przede wszystkim utrwalonej linii orzecznictwa samego TSUE, a także poglądów doktryny, wynika skutek *ex tunc* wykładni prawa unijnego wyrażonej w orzeczeniu prejudycjalnym. Sam Trybunał Sprawiedliwości przyjmuje więc, że interpretacja postanowień i zasad prawa unijnego jest w nich zawarta *ab initio*. Toteż obowiązywanie czasowe wykładni wyrażonej w deklaratoryjnym orzeczeniu prejudycjalnym TSUE jest identyczne z obowiązywaniem w czasie europejskich unormowań prawnych, których wykładnia jest dokonywana (niezależnie od momentu wyartykułowania samej wykładni). Interpretacja ma więc skutek od ich wejścia w życie, czyli *ex tunc*, przy czym Trybunał Sprawiedliwości dopuszcza niekiedy inne określenie skutków czasowych własnych orzeczeń prejudycjalnych (por. P. Dąbrowska-Kłosińska, *Skutki wyroków prejudycjalnych TS w postępowaniu przed sądami krajowymi w świetle orzecznictwa i Traktatu z Lizbony*, Europejski Przegląd Sądowy 2010, z. 12, s. 13). Odpowiadając na pytanie prejudycjalne sądu właściwego do orzekania w sprawach karnych TSUE w swoich wcześniejszych orzeczeniach nadto wskazywał, że prawo Unii nie wymaga, aby w celu uwzględnienia wykładni odpowiedniego przepisu tego prawa przyjętej przez Trybunał, po wydaniu przez organ sądowy orzeczenia posiadającego powagę rzeczy osądzonej, organ ten był co do zasady zobowiązany do zmiany tego orzeczenia (por. wyrok TSUE z dnia 24 października 2018 r., C-234/17, XC, YB, ZA, pkt 54, ECLI:EU:C:2018:853; zob. także podobnie wyroki: z dnia 10 lipca 2014 r., *Impresa Pizzarotti*, C-213/13, EU:C:2014:2067, pkt 60; z dnia 6 października 2015 r., *Târșia*, C-69/14, EU:C:2015:662, pkt 38; z dnia 29 lipca 2019 r., C-620/17, *Hochtief Solutions AG Magyarországi Fióktelepe*, ECLI:EU:C:2019:630, pkt 56.) – tak w tym przedmiocie postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2022 r., IV KO 1/22; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2023 r., II KK 469/22.

Powyższe zasady temporalne skutkowały przyjmowaniem przez Sąd Najwyższy w wydawanych dotychczas orzeczeniach, w których zagadnienia delegacji się pojawiało, takiej wykładni przepisów, która nie dawała podstaw do wzruszania poddawanych kontroli tego Sądu orzeczeń przy przyjęciu za podstawę rozstrzygnięcia art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., bowiem delegacje te były dokonywane przez Ministra Sprawiedliwości przed datą interpretacji przepisów traktatowych

przez TSUE, a więc przed dniem 16 listopada 2021 r. Co więcej, w większości spraw, w których problematyka delegacji się pojawiała, również orzeczenia zapadłe z udziałem sędziów posiadających taki status wydawane były przed wskazaną wyżej datą (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 listopada 2021 r., II KK 379/21; z dnia 23 czerwca 2022 r., IV KK 164/22; czy powołane już wyżej z dnia 13 lipca 2022 r., IV KO 1/22). Pogląd wyrażony w powołanych wyżej orzeczeniach Sąd Najwyższy w tej sprawie podtrzymuje.

Z tego rodzaju sytuacją, o jakiej mowa w cytowanych judykatach Sądu Najwyższego, mamy też do czynienia w niniejszym przypadku.

Wyrok z udziałem w składzie orzekającym sędzi X. Y. zapadł ponad rok przez datą wydania powołanego wyżej orzeczenia TSUE, a więc przed dniem 16 listopada 2021 r., w związku z czym wykładnia polskich przepisów o delegacji sędziów zawarta w tym orzeczeniu nie mogła stać się podstawą wzruszenia prawomocnego wyroku Sądu odwoławczego wydanego w dniu 20 listopada 2020 r.

Nie mógł mieć w związku z tym również znaczenia fakt późniejszego powołania wymienionej sędzi na urząd sędziego Sądu Apelacyjnego w Warszawie na wniosek KRS nie spełniającej wymogów konstytucyjnych i konwencyjnych. Co więcej, zauważyć należy, że w poddanych kontroli kasacyjnej Sądu Najwyższego szeregu orzeczeń Sądu Apelacyjnego w Warszawie wydanych z udziałem Pani X. Y., orzekającej już jako sędzi Sąd Apelacyjny, Sąd Najwyższy nigdy nie powziął wątpliwości co do spełnienia przez skład tego Sądu standardu niezawisłości i bezstronności, w związku z czym oddalał wniesione w tych sprawach kasacje nie stwierdzając uchybień określonych w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Uwzględniając całokształt poczynionych wyżej rozważań zarządzono, jak na wstępie.

[WB]

[r.g.]

